

MINNESANTECKNINGAR

Naturvårdsgruppen

Tid: 2016-05-11 kl. 17.30–19.45

Plats: Tripp, Juneporten

Närvarande: Peter Lundvall, Barn- och utbildningsnämnden
Eva Svedberg, Kultur- och fritidsnämnden
Henrik Andersson, Kultur- och fritidsnämnden
Peter Jutterström, Kultur- och fritidsnämnden
Rolf Wennerhag, Miljö- och hälsoskydds nämnden
Susanne Wismén, Miljö- och hälsoskydds nämnden
Jan Sidenvall, Stadsbyggnadsnämnden
Anders Samuelsson, Stadsbyggnadsnämnden

Fredrik Litsgård, Jönköpings Fågelklubb
Göran Locking, LRF
Hans Holmberg, STF (till 18.45)
Kerstin Pilkvist, Naturskyddsföreningen Bankeryd
Lennart Öhman, Friluftsförbundet
Magnus Thorell, Botaniska Sällskapet
Pia Larsson, Naturskyddsföreningen Jönköping
Thor Ahlstrand, Gränna Skogsgrupp/Rocksjögruppen
Yvonne Hyltze – Eckert, Hembygdsföreningarna

Anders Strandh, Tekniska kontoret
Annica Magnusson, Miljökontoret
Dag Fredriksson, Stadsbyggnadskontoret (ordf.)
Jenny Kanerva Ericsson, Miljökontoret
Lisa Bergström, Kultur och fritidsförvaltningen (sekr.)

Dagordning:

1. Hearing om naturvård och friluftsliv med förtroendevalda från fem nämnder: Barn- och utbildningsnämnden, Miljönämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Tekniska nämnden och Stadsbyggnadsnämnden

a. Allmänt

Anders Samuelsson: Stadsbyggnadsnämnden har många ansvarsuppgifter och jag tar här upp några av de viktigaste. Översiktplanen ska passera Kommunstyrelsen och upp till Kommunfullmäktige för beslut i juni – den visar en översiktlig strategisk användning av mark och vatten. Utbyggnadsstrategi – 50 % av utbyggnadsområdena är jordbruksmark. Därför viktigt med en värdering av jordbruksmarken, vilket påbörjas inom kort, som ett uppdrag från översiktplanen.

E4:an bör utredas vad gäller markanvändning, bullerstörning, miljöförorening mm. Text skulle man kunna överväga överdäckning av vissa delar – hur mkt mark kan då friställas och exploateras/nyttjas för nya bostadsområden?

Grönstrukturplanen – vad ska bevaras? Egentligen är den motpolen till var det ska byggas. Green Building City Lab – ett koncept som Munksjöstaden arbetar med. Bygg snabbt men hållbart.

Naturvårdsprogram – här kommer en större uppdatering att göras. Arbetet påbörjas nu. Nya infallsvinklar i detta arbete jämfört med tidigare är ekosystemtjänster och kompensationsåtgärder.

Kommunen har två nya naturreservat med lövskog på gång: Häggeberg och Kaxholmen

Audioguiden har producerats för Pusta kulle, Grännaberget och Rocksjön

För att få allmänheten och skolelever mer intresserade av naturområden och arter har Naturpärlor i Jönköping och en kortlek med skyddsvärda arter producerats.

Peter Jutterström: Kultur- och fritidsnämnden har avsatt 10 miljoner för miljövänslig belysning.

Vi arbetar mycket med Mountainbikebanor, MTB och vill i detta sammanhang sätta Jönköping på kartan.

Målet är att Jönköpings kommun år 2020 ska vara årets friluftskommun.

Susanne Wismén: Miljö- och hälsoskyddskontoret har fått en ny chef, Håkan Strid, som tidigare arbetat på Jordbruksverket.

Frågor: livsmedelskontroller, miljötillsyn av verksamheter, hälsoskyddsfrågor och naturvård i vatten, där en viktig uppgift de senaste åren varit muddring av Barnarpsjön för att ta bort näringsläckaget som bidrar till sjöns algblomning och igenväxning.

Vi har tagit fram en Kemikalieplan och ur denna har det mynnat att kommunen nu anställer en kemikaliestrateg och det ska finnas kemikaliesamordnare på förvaltningarna.

Kontoret har anställt en vattensamordnare som arbetar för fyra verksamheter, miljökontoret, stadsbyggnadskontoret, räddningstjänsten och tekniska kontoret.

Rolf Wennerhag: Vattenfrågor är mitt största intresse och även Agenda 21-frågor.

Peter Lundvall: Barn- och utbildningsnämnden tycker i det här sammanhanget att vattenfrågorna och vattnets recipienter är mycket viktiga. Sådana behövs inte minst på skolgårdar.

Henrik Andersson (S): Jag vill framhäva friluftsförslag och kulturarvsförslag. Jag är medlem i SNF/WWF och bevakar noggrant naturvårds- och friluftsförslag.

Eva Swedberg: Viktiga frågor för mig är inom detta område framför allt kulturvärdena. Jag är också en av kultur- och fritidsnämndens friluftssambassadörer. Vattenfrågor är fundamentala och utan vatten överlever ingen.

b. Utbyggnad kontra natur/friluftsvärden

Ander Samuelsson: Vi behöver också börja leta efter områden att bygga på utanför åkermark vilket ska utredas nu. Nu när arbetet med nya ÖP:n är klar kommer vi att prioritera denna fråga.

Peter Lundvall: vi är i Sverige generellt dåliga på att bygga i topografin. På många platser i andra länder klättrar bebyggelsen utefter bergsmiljöer. För att få fram bebyggbar mark bör vi börja överväga det.

Dag Fredriksson: det är viktigt även att inte bygga på friluftsskogar – dessa områden är lika viktiga som åkermark då att bygga ett samhälle handlar där det behövs plats för både bostäder/verksamheter och grönområden för rekreation.

Rolf Wennerhag: att förtäta staden är den viktigaste möjligheten att få fram fler bostäder. Men det är nödvändigt att samtidigt värna grönområdena.

Eva Swedberg: Gröna lungor är otroligt viktiga i stadslandskapet – i Jönköping saknas en övergripande tjänst som stadsarkitekt där dessa frågor kunde hanteras. Förtätning är bra men allt kan inte bebyggas. Det blir för tätt i marken. Vattendomen för Vättern påverkar staden negativt.

Göran Locking: Jönköping har byggt mest på åker i Sverige. Många vill ha och har även en blandad miljö med natur/jordbruksmark etc. Bygg uppåt och ta diskussionen ett varv till. Man måste ha råd att ha betesmark och åker kvar. Beteshagar och åkerbryn är mycket viktiga för naturvärdena. Vi har kommit till vägs ände vad gäller å bygga på betesmarker – det blir alltför långt för brukare till betesmarkerna.

c. Torps gård

Kerstin Pilkvist: Torps gård; Hur långt är det kommet med detaljplanen?

Anders Samuelsson: Det kommer att bli en GC-bro över vägen – markägaren ska bevara ekar på gården etc. Det ligger inom ett strategiskt utbyggnadsområde i Kortebo/Bankeryd, det området är dock ej utpekade just nu. A6-området är istället huvudinriktningen.

d. Miljömålen

Peter Lundvall: Man pratar om att miljömålen inte kommer att uppnås, men i Jönköping går de ju ganska bra egentligen.

Susanne Wismén: Hur går det egentligen för kommunen beträffande miljömålen – Länsstyrelsens redovisning görs på länet som helhet.?

Pia Larsson: det ser dåligt ut både i nationellt och lokalt perspektiv.

e. Exploatering på mark med höga naturvärden

I Fråga 2 från Naturskyddsföreningen tas upp att det är absurt att områden med Klass 1 och 2 i naturvårdsprogrammet inte ska exploateras, men kan göras det ändå om kompensation utförs. John Bauervägens förlängning genom John Bauerparken påverkar flera för länet unika snäck- och spindelarter.

Dag Fredriksson: i praktiken så påverkas naturvärdena för dessa klasser – åkerholmar försvinner, ekar måste tas ner, skogsområden naggas i kanten. Det är tyvärr ofrånkomligt i vissa fall. Men hela områden med Klass 1 och 2 i Naturvårdsprogrammet exploateras inte.

Anders Samuelsson: naturvärdesklassen är en varningslampa och här måste hänsyn tas. Ju högre värde desto starkare varningslampa. Lantbrukare vill emellanåt bygga nya hus för att landsbygden ska leva och då kan ibland en lämplig plats vara där det finns höga naturvärden och då kan kompensation av förlusten göras på annat håll, företrädesvis i närheten.

Göran Locking: Lantbrukare måste trygga att nästa generation finns kvar. Det kan vara nödvändigt att offra en liten bit för att rädda gården.

f. Ekologisk kompensation

Susanne Wismén: bihotell i Växjö är ett bra kompensationsexempel när vissa naturvärden exploateras. En ny detaljplan krävde att vissa områden skulle tas i anspråk och det komparerades med att bygga

bihotell för många olika arter av bin i närheten. *Dag Fredrikssons anmärkning: undersökningar visar att många arter verkligen har hittat till platsen, även ovanliga arter som man knappt trodde skulle hitta dit.*

Thor Ahlstrand: försvinner en art så försvinner på sikt många arter eftersom all är beroende av varandra.

Rolf: trenderna går neråt för miljömålen. Vi måste lyfta fram positiva områden: ÖVB – tar även hänsyn till brukarna. Ett stort problem är alla monokulturer. Kompensation kan göras även genom att skapa blomrika slätter- och hagmarker. Det är lätt att göra åtgärder, t ex bohål för vildbin. Vid nya Barnarpavägen görs en grodtunnel.

g. Munksjön

Susanne Wismén: Munksjön – 2010 genomfördes provtagning, gjordes riskbedömningar etc. En rapport sammanställdes 2014. Länsstyrelsen vill att en åtgärdsutredning ska göras i samarbete med Munksjö AB, vilka med hjälp av en advokatstab tagit fram en 10 sidor lång lista med påpekanden. Bland annat vill man veta hur mycket pengar det rör sig om vid en sanering. Åtgärdsprogrammet kan dock ge olika förslag på vad man kan göra.

Annica Magnusson: Det finns ingen budget för frågan. Politikerna säger att vi bidrar med 50 %. Vad ska vi göra, vad ska det innehålla, vad kostar det, frågar sig Munksjö.

Rolf Wennerhag: det fanns en termosfabrik som släppte ut en hel del kvicksilver, men det kommer också från Munksjö.

Pia Larsson: vi vet ju vilken del som är föroreningar just från Munksjö AB – de måste ta sitt ansvar.

Peter Jutterström: utländska ägare som det är idag är inte intresserade av gamla synder.

h. Verksamhet på Sjöåkravägen, Bankeryd, nära församlingshemmet

Sanering är gjord till för förorenade områden klassningen Mindre Känslig Markanvändning, MKM. Då går det gå att bygga industrier/verksamheter. Skola planerades men platsen ansågs ej lämplig. För bostäder krävs ytterligare sanering.

Kerstin Pilkvist: Det är inte möjligt att sätta äppelträn pga. föroreningarna. Området ligger nära Lillån vilket gör att det verkligen borde saneras.

Jenny Kanerva Ericsson: man bör ha ansett att läckage inte sker när saneringen gjordes. Det finns ett provtagningsprogram finns i Lillån.

Peter Jutterström: från andra sidan Lillån kan dock läckage ske.

i. Konstgräsplaner med läckande granulat

Peter Jutterström: I 99 fall av 100 är det en förening som bygger en konstgräsplan. Det finns olika typer av konstgräsplaner. Det är stor prisskillnad mellan miljömässigt bra och sämre. Damm spelar också roll. Alternativ till gummigranulaten kan komma och då kan det kanske bytas ut. Vad finns för alternativ?

Anledningen till att föreningar anlägger konstgräs är aktivitetstiden på planerna. Gräs har en aktivitetstid på 300-400 timmar per år medan en konstgräsplan har 2500 timmar per år.

Susanne: Jag la märkte till att stora högar med granulat låg fritt och blåste iväg vid Friaredalen för ett tag sen. Där var riktigt dålig kontroll. Ett alternativ skulle kanske kunna vara kork?

Peter Lundvall: kokos har provats i kommunen. Det är dock mycket dyrare. Idag är kommunala bidraget när föreningar anlägger konstgräs 50%. För att få bättre mattor lagda kan man se över bidragsdelen om föreningen väljer en bättre?

Fredrik Litsgård: De farligaste ämnena i däckens gummiblandning, som verkar hormonstörande m m, används inte längre till följd av EU-direktiv och i takt med att nyköpta däck utan dessa ämnen slits ut och kan användas som gummigranulat minskar mängden av dessa ämnen i granulatet.

Henrik Andersson: det är idag mycket högre stöd för miljövänligare matta. Konstgräsmattorna byts ut ganska regelbundet och håller i allmänhet 5-10 år.

Jenny Kanerva Ericsson: man kan också göra åtgärder för att hindra att granulaten läcker ut innan de miljöfarliga materialen helt har fasats ut.

j. Plast i Vättern

Pia Larsson: plast i Vättern är tyvärr väldigt vanligt. Det finns till och med mer än i Östersjön. Örebroforskare kan se varifrån de kommer. Bland annat är det från tvätt av fleece, plastgranulat bland annat från konstgräsplaner och hygienprodukter. Vi ska i Naturskyddsföreningen arbeta med denna fråga under Miljövänliga veckan.

Annica Magnusson: kommunen deltar i undersökningarna av plastförekomst i Vättern. Vi tittar bland annat på dagvattenutsläpp bidrag till plastförekomsten.

Kerstin Pilkvist: det är biltrafik och konstgräsplaner som är de dominerande källorna.

k. Solceller

Anders Samuelsson: solceller jobbar vi en hel del med på nya byggnationer. Vad gäller busshållplatser så är kommunen bara en kedja i länken men det är Länstrafiken som är huvudansvariga. Även företaget som underhåller kurer mm är en intressent.

Jan Sidenvall: det är en snabb utveckling med tunnfilmsteknik. Nederländerna läggs det ut på cykelbanor.

Rolf Wennerhag: det sätts upp nya solceller från Vätterhem, bl a i Råslätt.

Eva Swedberg: kommunen borde driva frågan gentemot Länsstyrelsen. Det bör sättas upp många fler solceller när man lägger om tak etc.

l. Cykelbokslut och cykelbana – felande länk på Östra Strandgatan

Cykelbanan på Östra Strandgatan kommer att byggas. Det har genom åren varit många diskussioner om var denna cykelbana ska placeras i och med bussgata mm. Nu läggs den på pålar längs med befintlig gångbana väster om magasinet vid Munksjön. När Bruuns magasin reoverades var det meningen att en separat cykelbana skulle byggas utanför bryggan. Detta har aldrig utförts. Anders Samuelsson svarade att man tidigare trott att det behövdes pålning i Munksjön för att bygga cykelbanan. Nu har emellertid beslut om byggande tagits i stadsbyggnadsnämnden, och det går att bygga utan pålning. Cykelbanan kommer att ansluta befintlig gång- och cykelväg vid Spira. Pia Larsson har noterat att även gångtrafiken under gårdagen stängts av för att bygget ska komma igång.

Glädjande för alla som väntat i mer än 20 år på en acceptabel lösning för att slippa leda cykeln på gångbanan.

2. Nästa möte

Nästa möte planeras vara ett fältmöte som vi brukar ha en gång per år för att kika på något intressant ur natur- och/eller friluftslivssynpunkt. Platsen är ej bestämd men inriktningen är att det ska vara någon vattenmiljö, till exempel någon å eller sjö där åtgärder gjorts/görs/planeras.

Anmärkning: Stadsbyggnadskontoret har beslutat att pga tidsbrist ställa in fältmötet som brukar vara i början av juni. Det kommer istället att bli ett fältmöte under det första mötet med Naturvårdsrådet för hösten, onsdag 7 september. Förtroendevalda kommer också att bjudas in som brukligt. Lämna gärna förslag på lämplig plats till Dag Fredriksson.

3. Ordföranden förklarade mötet avslutat.

Dag Fredriksson, ordförande/sekreterare

036-10 52 42

dag.fredriksson@jonkoping.se

Annica Magnusson, bitr. sekreterare

036-10 54 54

annica.magnusson@jonkoping.se